

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ
„LECTURĂ CA ABILITATE DE VIAȚĂ”
Etapa locală, 25 februarie 2023
Nivelul 1 - clasele a V-a și a VI-a**

Varianta 1

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Punctajul maxim este de 60 de puncte. Nu se acordă puncte din oficiu.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

Toporișca

Gary Paulsen

Mama îl adusese cu mașina până la Hampton, unde venise avionul să preia utilajul de foraj. Călătoriseră în tăcere, o călătorie lungă, într-o tăcere deplină. Două ore și jumătate cu mașina. Aproape de destinație, mama a întins mâna și a luat de pe bancheta din spate o pungă de hârtie:

— Ți-am luat ceva, pentru călătorie.

Brian luase punga și o deschisese. Înăuntru era o toporișcă, dintre acelea cu coadă de oțel îmbrăcată la capăt în cauciuc. Lama era acoperită de o carcasă din piele tare, pe care era prinsă, cu nituri de alamă, o agățătoare pentru curea.

— Poți s-o pui la curea... Domnul de la magazin a zis că e potrivită și pentru tine. S-o folosești, știi, acolo, în pădure. Cu tatăl tău...

Așadar, în vara aceasta, Brian se îndrepta spre nord. Avea 13 ani. Tatăl său era inginer mecanic și proiectase sau inventase un nou cap de foraj pentru sonde petroliere, un utilaj care se autocurăța și autoascuțea. Acum avea de lucru pe câmpurile petrolifere din Canada, acolo sus, unde se termina pădurea și începea tundra. Brian venea din New York, cu avionul ăsta ușor care transporta nu știu ce echipament de foraj ce trebuise comandat special în oraș și acum stătea bine legat la coada avionului, lângă o geantă de pânză pe care pilotul o numise „kit de supraviețuire” și în care erau provizii și echipamente pentru situații de urgență. În caz că ar fi fost nevoiți să aterizeze forțat, de pildă. Și zbura însoțit de pilotul ăsta, Jim sau Jake sau ceva de genul ăsta, care se dovedise a fi un tip de treabă.[...]

Izbit din nou de durere ca de o lovitură de ciocan, pilotul păru că se face una cu scaunul și Brian se repezi să-l ajute. Nu-și dădea seama ce se întâmplă. Apoi pricepu. Înțelese. Gura pilotului se schimonosi; înjura și lovea spasmodic scaunul, ținându-se strâns de umăr. Înjura și şuiera:

— Pieptul! Doamne Dumnezeule, îmi sparge pieptul!

Înțelese prea bine. Pilotul avea un atac de cord. Trebuia să ajute. Întinse o mână spre pilot, văzu că îi tremurau degetele, dar atinse pieptul bărbatului. Nu știa ce să facă. Știa că există proceduri de prim ajutor, că poți să faci respirație gură la gură cuiva care a suferit un atac de cord și masaj de resuscitare, dar nu știa cum se fac și, oricum, pilotul era încă prins în scaun cu centura de siguranță. Așa că atinse pieptul bărbatului

cu vârfurile degetelor tremurânde și nu simți nimic, nicio răsufflare, nicio bătaie de inimă, ceea ce însemna că era, aproape sigur, mort. [...]

Brian se uită pe fereastra laterală și văzu un iaz, iar la marginea lui, un animal mare, poate un elan, stătea în apă, în picioare. Totul era atât de nemișcat, atât de neclintit, balta, elanul și copacii peste care zbură el acum la doar o sută de metri de sol – era ca o fotografie.

Apoi totul se întâmplă dintr-o dată. Copacii i se conturază brusc înaintea ochilor, privirea i se umplu de verde și își dădu seama că se va prăbuși, dar norocul finu cu el și, chiar înainte de impact, îi apără în cale o fâșie lată de pământ, fără copaci, ca un culoar ce ducea spre lac. [...]

Durere. Amintire. Se întoarce din nou și soarele târziu, oglindindu-se în luciul apei, îl orbi, îl făcu să-și ferească privirea. Așadar se terminase. Prăbușirea. Era în viață. „S-a terminat... și sunt viu”, se gândi. Închise ochii și coborî capul în piept timp de câteva minute. Când îi deschise din nou, era seară, durerea aceea ascuțită se mai potolise și își aminti prăbușirea în cele mai mici detalii. Mai întâi se lovise de copaci, apoi ajunsese pe lac. Avionul se zdrobise și se scufundase, iar el reușise cumva să se elibereze din centura de siguranță. Dacă avionul ar fi aterizat puțin mai la stânga, s-ar fi lovit de stânci și nu ar mai fi ajuns pe apă. S-ar fi zdrobit pe loc. Distrus era cuvântul care îi trecu prin minte. „Aș fi fost distrus, sfâșiat, zdrobit. Izbîit de stânci și distrus. Noroc... sunt norocos, am avut noroc cu carul acolo”, se gândi Brian. [...]

Nu-i venea să creadă ce hămesit era, nu mai pățise asta niciodată. Apa băută din lac nu îi potolise foamea, îi umpluse doar stomacul care, acum, îi cerea de mâncare, urla după hrană. “Și nu am nimic, absolut nimic de mâncare!” Ce făceau în filme când se aflau la ananghie, cum era el acum? A, da, eroul principal găsea, de obicei, nu știi ce plantă despre care știa că e comestibilă și, cu asta, rezolva problema. Mânca din planta aia până când se sătura sau meșterea un soi de capcană drăguță ca să prindă vreun animal pe care îl frigea la foc mic. Chestia e că Brian nu vedea în jur decât buruieni și tufăriș. Nimic care să pară comestibil. Și chiar dacă ar fi reușit, să zicem, să prindă vreun animal, nu avea chibrituri, prin urmare nu putea face focul...

Nimic. Nu avea nimic. Cuvântul nu-i dădea pace. Sau, mă rog, aproape nimic. „De fapt, nici nu știu ce am și ce n-am. N-ar fi rău să-mi dau seama cum stau lucrurile, de fapt. Îmi mai ocup mintea în felul ăsta, să nu mă mai gândesc atâta la mâncare. Până vin să mă salveze...”, gândi Brian. Își schimbă poziția, se așeză pe genunchi. Se scotoci prin buzunare, scoase ce găsi și așeză totul pe iarbă, în fața sa. Nu era prea grozav. Câteva monede, un portofel, un cleștișor de unghii și, nu se știe cum, încă mai avea toporișca pe care i-o dăduse mama la plecare. [...] Ba nu, stai. Astea erau toate lucrurile pe care le avea la el, dar se avea și... pe el, pe sine însuși. Profesorul Perpich obișnuia să bată toba pe treaba asta:

— Cel mai valoros avut ești tu însuși! Să nu uiți niciodată asta. Tu ești cel mai de preț lucru pe care îl ai! [...]

Balansă toporișca astfel încât brațul să descrie un arc mai mare și lovi din nou. Roca cea neagră explodă, împrôșcând zeci de scânteii, iar Brian zâmbi și lovi din nou. „Trebuie să iasă foc! O să fac focul!”, își zise și lovi din nou. “O să fac focul cu toporișca!”. Trebuia să găsească o soluție, trebuia! Doar oamenii descoperiseră focul. Era cunoscut de mii, de milioane de ani.

„Ce n-aș da pentru o cutie de chibrituri”, se trezi Brian gândind. Cum se face focul? Se gândi la orele de la școală. Oare învățase vreodată cum se face focul?... Scutură din cap, încercând să se concentreze. „Combustibil” își zise. Și avea - scoarța era combustibilul. „Oxigen” - trebuia să adauge aer. Să sufle aer, să ventileze. [...]

Scânteile prinseră viață pe măsură ce Brian sufla încetișor. Licăririle roșii se urcară pe scoarță, începură să o roadă ca niște viermișori lucitori, apoi se mutară pe alte fire de scoarță și creșcură până când, în cuib, ardea o mică vâlvătaie cât un bănuț.

- Foooc! strigă Brian. Am foc! Am reușit! Am reușit! Am reușiiii! Am un prieten și un paznic!

Atât de mult de la o mică scânteie. Un prieten și un paznic de la o scânteie mititică. Se uită în jur, dornic să povestească toate astea cuiva, să-i arate cuiva ce reușise el. Dar nu era nimeni. Nu erau decât copacii, lacul, soarele și adierea vântului.

Nimeni.

Căzu pe gânduri, în timp ce rotocoalele de fum i se încolăceau deasupra capului. Încă pe jumătate zâmbind se întrebă: „Ce-or fi făcând?”, „Ce face mama?”, „Ce face tata?”...

traducere de Andreea Caleman

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Lama toporiștii lui Brian era acoperită de:

- a. nituri de alamă;
- b. o carcasă din piele tare;
- c. o bucată de cauciuc;
- d. o agățătoare pentru curea.

2. Tatăl lui Brian lucra acum:

- a. pe câmpurile petrolifere din Canada;
- b. în Hampton;
- c. la două ore și jumătate distanță de casă;
- d. în New York.

3. Când Brian își revine după accident, era:

- a. dimineată;
- b. spre prânz;
- c. spre seară;
- d. la răsăritul soarelui.

4. Cel mai de preț lucru pe care îl are după prăbusirea avionului este:

- a. el însuși;
- b. o cutie cu chibrituri;
- c. un portofel;
- d. un cleștișor de unghii.

B. (4 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei din text, apoi notează, pe foaia de concurs, doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Pilotul suferă un atac de cord, iar Brian încearcă să-l ajute.
- 2. Brian face inventarul obiectelor pe care le mai are după prăbușire.
- 3. Reușind să aprindă focul, Brian consideră că are acum un prieten și un paznic.
- 4. Brian și pilotul zboară spre Canada pentru a ajunge la tatăl băiatului .
- 5. Băiatul încearcă să găsească soluții pentru a face focul.
- 6. După două ore și jumătate de mers cu mașina, Brian și mama sa ajung în Hampton.
- 7. Avionul se prăbușește, lovindu-se de copaci.
- 8. Mama îi dăruiește o toporișcă fiului ei.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Precizează un motiv pentru care mama îi dăruiește lui Brian o toporișcă.
2. Selectează, din textul – suport, două procedee prin care se poate acorda ajutor unei persoane care face un atac de cord.
3. Menționează de ce se consideră norocos Brian după prăbușirea avionului.
4. Explică, în 3-6 rânduri, de ce Brian vede în foc un prieten și un paznic.

D. (12 puncte)

Imaginează-ți că te afli în locul lui Brian în pădurea mărginită de apă unde s-a prăbușit avionul. Redactează, în 12-20 de rânduri, o compunere în care să prezinți o întâmplare inedită la care ai participat și care să conțină exprimarea unei emoții și îndemnul *Tu ești cel mai de preț lucru pe care îl ai!* în încheierea compunerii.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Se dă textul:

Pădurile boreale sunt cel mai mare biom (biomul reprezintă un complex de ecosisteme, având un teritoriu mare, floră și faună specifice) al planetei, care joacă un rol imens în procesele climatice care se petrec pe planeta noastră.

1. *Pădurile boreale sunt numite în cinstea zeului grec al vântului de nord, Boreu.*
2. *Pădurile boreale se întind pe aproape tot teritoriul Canadei, Scandinaviei și Rusiei.*
3. *În zona pădurilor boreale locuiesc doar 9% din populația planetei.*
4. *În pădurile boreale sunt înregistrate cele mai joase temperaturi de pe planeta noastră. Recordul aparține lui Oymyakon. În 1933 acolo a fost înregistrată cea mai joasă temperatură din emisfera nordică -67,7 ° C.*
5. *În ultimii zece ani, în zona pădurilor boreale se observă o creștere bruscă a temperaturilor, mai ales în timpul iernii.*
6. *Pădurile boreale sunt preponderent reprezentate de specii de arbori conifere întunecate - molid, brad, cedru, pin siberian și conifere deschise - zada și pin, deoarece sunt foarte bine adaptați la condițiile climatice. Forma lor subțire, conică, minimizează acumularea de zăpadă pe ramuri, permițând copacilor să reziste greutății zăpezii în timpul iernii, fără a se rupe.*
7. *Taigaua reprezintă 29% din suprafața pădurilor lumii.*
8. *Pădurea boreală (taigaua) ocupă aproximativ 17% din suprafața pământului.*
9. *În sezonul cald, peste 800 de specii de flori înfloresc aici, dintre care unele nu se găsesc nicăieri altundeva pe planetă.*
10. *Pădurile boreale sunt habitatul a circa 85 de specii de mamifere, 565 de plante, 20 de specii de păsări și 30.000 de insecte, precum și 240 de specii de pești.*

<https://ecology.md/md/page/unele-fapte-despre-padurile-boreale>

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, raportându-te la textul citat:

1. Precizează care este originea numelui pădurii boreale.
2. Notează procentul pe care îl reprezintă taigaua din suprafața totală a pământului.
3. Precizează, în 3-5 rânduri, de ce pădurile boreale reprezintă cel mai mare biom al planetei.
4. Explică, în 3-5 rânduri, de ce pădurile boreale sunt reprezentate preponderent de conifere.

B. (12 puncte)

Imaginează-ți că ai vizitat pădurea boreală și vrei să-ți convingi colegii că este un loc deosebit. Redactează, pentru revista școlii, un text de 8-12 rânduri, în care să prezinți acest loc, în viziunea ta, valorificând și textul propus.

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

(10 puncte: câte 2 puncte pentru cerințele 1-3; 4 puncte pentru cerința 4)

Privește, cu atenție, afișul folosit pentru promovarea taberei de cercetași.

Răspunde, în enunțuri, la următoarele cerințe, valorificând informațiile din afiș.

1. Menționează web site-ul la care se găsesc informații despre tabăra descrisă în afiș.
2. Precizează numele organizatorului taberei de cercetași.
3. Numește 3 activități pe care organizatorii și le propun să le ofere tinerilor pe parcursul acestei tabere.
4. Prezintă, în 6-10 rânduri, relația dintre numele taberei și elementele vizuale ale afișului.

CLUB SPORTIV NAN

TABERE VARA

PREȚ 1000 Lei

TABĂRA de cercetași

AVANS 200 lei

Activități surpriză

Drumeții

Montat Corturi

Olimpiada Cercetașilor

Olimpiada cercetașilor | Ateliere confecționat cușite | Cătărări | Tiroliană | Foc de tabără

Telefon 0722.804.929 / 0722.953.539

Email nanschiclub@yahoo.com

Facebook nanschiclub

Web site www.nanschiclub.ro